

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

HOTĂRÂREA
din 27 septembrie 2011
În Cauza Archip împotriva României
(Cererea nr. 49608/08)
Strasbourg
Definitivă
27/12/2011

Hotărârea a rămas definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza Archip împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, președinte, Corneliu Bîrsan, Alvin Gyulumyan, Ján Šikuta, Luis López Guerra, Nona Tsotsoria, Mihai Poalelungi, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la 6 septembrie 2011,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 49608/08 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Constantin Archip („reclamantul”), a sesizat Curtea la 8 octombrie 2008, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul a fost reprezentat de doamna L. Bejenaru, avocat în Piatra Neamț. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu.

3. Reclamantul a susținut că a fost supus la rele tratamente, contrar art. 3 din Convenție, și că autoritățile nu au efectuat o anchetă promptă și efectivă asupra acestui incident.

4. La 12 ianuarie 2010, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea. S-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună (art. 29 § 1).

ÎN FAPT

5. Reclamantul s-a născut în 1976 și locuiește în Podoleni.

I. **Circumstanțele cauzei**

A. **Incidentul din 7 noiembrie 2005**

6. La 7 noiembrie 2005, în jurul orei prânzului, reclamantul s-a prezentat la Primăria Podoleni ca să încaseze prestația în caz de boală, acordată lunar. Remarcând că suma încasată era mai mică decât sumele încasate în lunile anterioare, și-a exprimat nemulțumirea față de primar și vice-primar.

7. Nemulțumit de explicațiile primite, reclamantul a început să îi insulte pe funcționarii publici din cadrul primăriei. Unii martori la incident au declarat că reclamantul se afla sub influența alcoolului. Reclamantul a negat acest lucru.

8. Deoarece reclamantul nu s-a calmat, primarul și vice-primarul l-au dus la postul de poliție, situat

în apropierea primăriei.

9. Reclamantul a afirmat că primarul l-a lovit la postul de poliție. Nu a prezentat niciun certificat medical în acest sens.

10. Pe motiv că reclamantul continua să fie agresiv și să îi amenințe pe cei din jur, șeful de post (P.E.) l-a imobilizat cu cătușe de un copac din curtea postului de poliție.

11. Potrivit reclamantului și câtorva martori, acesta a rămas imobilizat cu cătușe circa 2 ore și 45 de minute. Guvernul a declarat că imobilizarea cu cătușe a durat 1 oră și 45 de minute.

12. Întrucât postul de poliție este situat în centrul comunei, prin zonă au trecut mulți localnici care l-au văzut pe reclamant imobilizat cu cătușe de copacul din curte. Unul dintre ei a informat presa și televiziunea locală. Reporterii au venit la fața locului și l-au fotografiat pe reclamant încătușat. În data de 10 noiembrie 2005, incidentul a apărut într-un articol din ziarul local *Realitatea*, sub titlul „Șeful Poliției din Podoleni molestează un concetățean”.

13. Cu 5 luni înaintea evenimentelor în litigiu, reclamantul suferise o operație chirurgicală la femurul stâng. Potrivit documentelor prezentate de acesta, a fost internat în spital la secția de ortopedie a Spitalului Neamț în intervalul 12 noiembrie - 2 decembrie 2002 și 30 mai - 15 iunie 2005. La data evenimentelor, suferea de coxartroză (artroza șoldului) și, din acest motiv, primea o prestație în caz de boală.

14. Potrivit reclamantului, imobilizarea sa cu cătușe în curte pentru atât de mult timp într-o zi rece și umedă de noiembrie i-a agravat starea de sănătate. În baza unui certificat medical eliberat la 16 ianuarie 2008, reclamantul a fost încadrat în grad mediu de handicap de către o comisie medicală.

15. În ziua incidentului, ofițerul de poliție P.E. a întocmit un raport în care preciza că a fost nevoit să facă uz de forță și cătușe pentru a-l împiedica pe reclamant să se vatăme în mod intenționat. Acesta a declarat că l-a ținut pe reclamant imobilizat cu cătușe timp de 20-30 de minute și că a stat alături de reclamant în tot acest timp. Declarația sa a fost însă contrazisă de declarația lui M.D., fostul vice-primar al comunei, care a declarat că reclamantul era singur și că postul de poliție era închis atunci când a trecut prin fața clădirii în data de 7 noiembrie 2005.

B. Acțiunea penală declanșată de reclamant

16. La 9 noiembrie 2005, reclamantul a introdus la Judecătoria Piatra Neamț o plângere penală împotriva ofițerului de poliție P.E. și a primarului, acuzându-i de vătămare corporală și insultă.

17. Prin hotărârea pronunțată la 20 ianuarie 2006, judecătoria a retrimis dosarul la Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamț în vederea cercetării incidentului. Acesta a schimbat încadrarea juridică a infracțiunilor menționate în plângerea reclamantului ca abuz în serviciu și lipsire de libertate.

18. La 24 octombrie 2006, Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamț a dispus neînceperea urmăririi penale pe motiv că imobilizarea cu cătușe a unei persoane agresive era permisă.

19. La 21 noiembrie 2005, reclamantul a introdus o nouă plângere penală împotriva șefului de post, a adjunctului șefului de post, a primarului și vice-primarului. Acesta îi acuza de lipsire de libertate în mod ilegal [conform art. 189 alin. (1) din Codul penal].

20. La 17 martie 2006, reclamantul a dat o declarație la parchet. Acesta a declarat că nu fusese lovit de niciunul dintre învinuiți, așa cum declarase în plângerea inițială. Acesta a adăugat că a fost convins să depună plângere penală de către fostul primar, un membru al consiliului local al comunei și președintele unei organizații dedicate combaterii corupției și apărării drepturilor omului (Asociația Națională Împotriva Corupției, Abuzurilor și Pentru Drepturile Omului – ANICADO). Acesta a mai declarat că imobilizarea sa cu cătușe a durat mai puțin de 10 minute și că era legală, având în vedere comportamentul său. În încheiere, acesta a declarat că dorea să își retragă plângerea. Ulterior, în timpul procesului în fața instanței, reclamantul a afirmat că fusese constrâns să dea respectiva declarație și că nu era deloc adevărată.

21. Prin rezoluția din data 23 martie 2006, Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamț a dispus neînceperea urmăririi penale. S-a reținut că ofițerul de poliție P.E. luase măsurile necesare pentru calmarea reclamantului, care folosea un limbaj grosier și insulta funcționarii din primărie și care avea un comportament deosebit de ofensator față de primarul comunei. S-a reținut, de asemenea, că imobilizarea reclamantului cu cătușe era în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române și dispozițiile Ordinului nr. 130 din 10 septembrie 2004 privind Inspectoratul General al Poliției. Se preciza că reclamantul nu fusese lovit de niciun polițist.

22. În baza art. 278¹ din Codul de procedură penală, reclamantul a depus plângere împotriva rezoluțiilor din 23 martie și 24 octombrie 2006. Cele două plângeri au fost conexe de către prim-procuror. La 11 iunie 2007, prim-procurorul a respins plângerile și a confirmat rezoluțiile anterioare.

23. Plângerea reclamantului împotriva rezoluției prim-procurorului a fost respinsă de Tribunalul Neamț la 21 februarie 2008. Instanța a reținut că imobilizarea reclamantului cu cătușe în curtea postului de poliție se făcuse în conformitate cu legislația în vigoare și fusese o măsură necesară, ținând seama de comportamentul reclamantului.

24. La 17 aprilie 2008, Curtea de Apel Bacău a respins recursul introdus de reclamant, confirmând hotărârea Tribunalului Neamț.

C. Acțiunea penală declanșată împotriva reclamantului în legătură cu evenimentele din 7 noiembrie 2005

25. La 22 februarie 2006, Parchetul de pe lângă Judecătoria Piatra Neamț l-a pus sub acuzare pe reclamant pentru ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice, fapte prevăzute la art. 321 alin. (1) C. pen.

26. Prin hotărârea din 20 iunie 2006, Judecătoria Piatra Neamț l-a declarat pe reclamant vinovat de învinuirile aduse și l-a condamnat la o lună de închisoare cu suspendare. Reclamantul nu a atacat hotărârea respectivă, care a rămas astfel definitivă.

II. Dreptul intern relevant

27. Definiția infracțiunii de ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice era, la momentul faptelor, reglementată prin art. 321 C. pen. și prevedea următoarele:

Art. 321

„Fapta persoanei care, în public, săvârșește acte sau gesturi, proferează cuvinte ori expresii, sau se dedă la orice alte manifestări prin care se aduce atingere bunelor moravuri sau se produce scandal public ori se tulbură, în alt mod, liniștea și ordinea publică, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Dacă prin fapta prevăzută în alin. 1 s-au tulburat grav liniștea și ordinea publică, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.”

28. Condițiile folosirii cătușelor de către polițiști sunt prevăzute în Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române. Articolele relevante prevăd următoarele:

Art. 34

(1) „Pentru descurajarea, împiedicarea și neutralizarea acțiunilor agresive ale persoanelor care tulbură ordinea și liniștea publică, acțiuni ce nu au putut fi înlăturate sau anihilate prin utilizarea altor mijloace, polițiștii pot folosi scuturi de protecție, căști cu vizor, bastoane din cauciuc [...] arme cu glonț din cauciuc și cătușe, câini de serviciu, precum și alte mijloace de imobilizare care nu pun în pericol viața sau nu produc o vătămare corporală gravă.

(2) Mijloacele prevăzute la alin. (1) pot fi folosite împotriva persoanelor care:

a) întreprind acțiuni care pun în pericol integritatea corporală, sănătatea sau bunurile altor persoane;

b) [...] încearcă să pătrundă, pătrund fără drept sau refuză să părăsească sediile autorităților publice, ale partidelor politice, ale instituțiilor și organizațiilor de interes public ori privat, periclitează în orice mod integritatea sau securitatea acestora ori a personalului sau tulbură desfășurarea normală a activității;

c) ultragiază persoanele cu funcții ce implică exercițiul autorității publice;

d) se opun sau nu se supun, prin orice mijloace, îndeplinirii solicitărilor legale ale polițistului, numai dacă există o temere legitimă că prin acțiunile lor pot pune în pericol integritatea corporală sau viața polițistului. [...]

(4) Folosirea mijloacelor prevăzute la alin. (1) nu trebuie să depășească nevoile reale pentru împiedicarea sau neutralizarea acțiunilor agresive.”

Art. 36

„Se interzice folosirea mijloacelor prevăzute la art. 34 și 35 împotriva femeilor cu semne vizibile de sarcină, împotriva persoanelor cu semne vădite de invaliditate și copiilor, cu excepția cazurilor în care aceștia înfăptuiesc un atac armat sau în grup, care pune în pericol viața sau integritatea corporală a uneia ori mai multor persoane.”

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din Convenție

29. Reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 3 din Convenție, de supunerea sa la rele tratamente în data de 7 noiembrie 2005 și de faptul că ancheta referitoare la plângerea sa nu a fost efectivă. Curtea consideră că cererea reclamantului ar trebui examinată pe fondul și pe latura procedurală ale art. 3 din Convenție. Această dispoziție prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

30. Guvernul a afirmat că reclamantul nu epuizase căile de atac interne, neutilizând toate acțiunile în justiție pe care le avea la dispoziție conform legislației românești pentru a se plânde de relele tratamente. În această privință, Guvernul a declarat că reclamantul ar fi putut introduce o acțiune civilă în despăgubire în temeiul art. 998-999 din Codul civil. Guvernul a declarat că o astfel de cale de atac nu era doar suficientă teoretic și practic, ci era și efectivă și accesibilă.

31. Reclamantul nu a prezentat observații în această privință.

2. Motivarea Curții

32. Curtea reamintește că, în cazurile în care o persoană formulează o plângere întemeiată, bazată pe art. 3 din Convenție, noțiunea de recurs efectiv implică, din partea statului, o anchetă aprofundată și efectivă, în măsură să conducă la identificarea și pedepsirea persoanelor răspunzătoare [a se vedea *Selmouni împotriva Franței* (MC), nr. 25803/94, pct. 79, CEDO 1999-V; și *Egmez împotriva Ciprului*, nr. 30873/96, pct. 65, CEDO 2000-XII].

33. Curtea a hotărât, în numeroase cauze, că această cerință nu poate fi îndeplinită numai prin introducerea unei acțiuni civile (a se vedea, printre altele, *Krastanov împotriva Bulgariei*, nr. 50222/99, pct. 60, 30 septembrie 2004). Curtea a reținut, de asemenea, că în cazul plângerilor privind tratamentul suferit în arestul poliției, acțiunea penală este una dintre căile de a obține reparații [a se vedea, de exemplu, *Parlak și alții împotriva Turciei* (dec.), nr. 24942/94, 24943/94 și 25125/94, 9 ianuarie 2001].

34. În prezenta cauză, Curtea constată că reclamantul a introdus o plângere penală, dar aceasta nu s-a concretizat în condamnarea celor acuzați că l-ar fi supus la rele tratamente. În această privință, Curtea reamintește că, în cazul în care reclamantul are la dispoziție mai multe căi de atac, nu este necesar să se folosească mai mult de una și de regulă persoana respectivă este cea care o alege (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Hilal împotriva Regatului Unit*, nr. 45276/99, CEDO 2001-II, și *Airey împotriva Irlandei*, 9 octombrie 1979, pct. 23, seria A nr. 32). În consecință, Curtea consideră că nu i se poate impune reclamantului să facă uz de o altă cale de atac sub forma unei acțiuni civile. Curtea are convingerea că reclamantul a epuizat astfel căile de atac interne. În consecință, excepția ridicată de Guvern trebuie respinsă, iar cererea trebuie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

35. Guvernul a negat supunerea reclamantului la rele tratamente în data de 7 noiembrie 2005. Acesta a declarat că imobilizarea reclamantului cu cătușe fusese necesară din cauza comportamentului său agresiv. În această privință, Guvernul a susținut că din cauza acestui comportament reclamantul a fost condamnat pentru ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice prin decizia definitivă a Curții de Apel Bacău din 17 aprilie 2007.

36. Guvernul a mai susținut că reclamantul fusese imobilizat în conformitate cu legislația în vigoare. Guvernul a afirmat că instanțele interne au considerat că reacția poliției fusese proporțională cu comportamentul violent al reclamantului și că nu existau elemente care să pună la îndoială modul în care au examinat faptele și probele prezentate. De asemenea, Guvernul a susținut că prezenta cauză este asemănătoare cu *Berliński împotriva Poloniei* (nr. 27715/95 și 30209/96, 20 iunie 2002), în care Curtea a constatat că folosirea forței împotriva reclamantului nu fusese excesivă, în împrejurările date.

37. Guvernul a susținut că imobilizarea reclamantului nu a durat 2 ore și 45 de minute, ci 1 oră și 45 de minute. Acesta a adăugat că în tot acest timp ofițerul de poliție P.E. a fost de față și a rămas în

apropierea reclamantului.

38. Guvernul a mai afirmat că reclamantul nu a prezentat niciun certificat sau raport medical care să ateste că fusese supus la rele tratamente. Prin urmare, Guvernul a concluzionat că reclamantul nu și-a fundamentat acuzațiile de rele tratamente.

39. Guvernul a subliniat că istoricul medical al reclamantului arăta că acesta suferise de probleme de sănătate anterior incidentului din 7 noiembrie 2005. Guvernul a concluzionat că reclamantul nu dovedise „dincolo de orice îndoială rezonabilă” că fusese supus la rele tratamente, luând în considerare faptul că niciun act medical nu indica vreo legătură de cauzalitate între problemele medicale suferite de acesta și incidentul din 7 noiembrie 2005.

40. În cele din urmă, Guvernul a subliniat că autoritățile române au efectuat o anchetă amănunțită și efectivă, care a arătat că acuzațiile reclamantului erau complet nefondate.

41. Reclamantul a afirmat că afecțiunea sa s-a agravat ca urmare directă a incidentului din 7 noiembrie 2005. Astfel, acesta susținea că, în urma incidentului, a fost încadrat în grad de handicap de către o comisie medicală.

42. În ceea ce privește acțiunea penală declanșată împotriva lui pentru ultraj contra bunelor moravuri, acesta susținea că nu fusese citat niciodată în instanță și că a primit doar decizia definitivă, fără să aibă cunoștință de existența procesului.

43. Acesta a subliniat că declarațiile ofițerului de poliție P.E. din timpul procesului erau inconsecvente: astfel, deși în prima declarație a precizat că l-a imobilizat cu câtușe pe reclamant timp de 10 minute, în următoarea declarație a precizat că durata fusese de o oră, iar în ultima declarație a recunoscut că imobilizarea durase mai mult de 2 ore și 30 de minute.

44. Reclamantul a afirmat că imobilizarea sa cu câtușe în curtea postului de poliție timp de 2 ore și 45 de minute în noiembrie i-a cauzat o suferință nu doar fizică, ci și psihică. De asemenea, acesta susținea că imobilizarea sa cu câtușe fusese o măsură excesivă și nenecesară având în vedere împrejurările reale.

2. Motivarea Curții

a) Cu privire la pretensele rele tratamente

45. Curtea reamintește că art. 3 consacră una dintre valorile fundamentale ale societății democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, precum combaterea terorismului sau a criminalității, Convenția interzice în termeni categorici tortura sau tratamentele și pedepsele inumane ori degradante, indiferent de comportamentul victimei (a se vedea *Chahal împotriva Regatului Unit*, 15 noiembrie 1996, pct. 79, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-V, și *Assenov și alții împotriva Bulgariei*, 28 octombrie 1998, pct. 93, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-VIII).

46. Acuzațiile de rele tratamente trebuie să fie susținute de probe corespunzătoare. La evaluarea acestor probe, Curtea adoptă principiul probei „dincolo de orice îndoială rezonabilă” –, dar adaugă că astfel de probe pot rezulta din coexistența unor deducții suficient de puternice, clare și concordante sau a unor presupuneri *de facto* similare necontestate [a se vedea, *Labita împotriva Italiei* (MC), nr. 26772/95, pct. 121, CEDO 2000-IV].

47. În prezenta cauză, Curtea observă că declarația reclamantului că a fost ținut imobilizat cu câtușe în curtea postului de poliție nu a fost contestată de Guvern. Nu s-a contestat decât durata imobilizării cu câtușe; astfel, în timp ce Guvernul susținea că durata imobilizării cu câtușe a fost de 1 oră și 45 de minute, reclamantul și câțiva martori susțineau că durata a fost de 2 ore și 45 de minute.

48. În această privință, Curtea a reamintește că, în cazul în care au avut loc proceduri interne, precum în prezenta cauză, nu este sarcina Curții să substituie propria sa apreciere asupra faptelor celei făcute de instanțele interne și că, în general, aceste instanțe sunt cele care trebuie să evalueze probele prezentate (a se vedea *Klaas împotriva Germaniei*, 22 septembrie 1993, pct. 29, seria A, nr. 269). Deși Curtea nu este obligată să țină seama de constatările instanțelor interne, în condiții normale are nevoie de elemente convingătoare pentru a se abate de la constatările *de facto* la care au ajuns instanțele respective (a se vedea *Matko împotriva Sloveniei*, nr. 43393/98, pct. 100, 2 noiembrie 2006). Cu toate acestea, în cazul în care acuzațiile sunt făcute în temeiul art. 3 din Convenție, Curtea trebuie să aplice un control deosebit de riguros.

49. Curtea observă faptul, necontestat de către părți, că reclamantul avusese un comportament recalcitrant și a proferat injurii și amenințări la adresa primarului și vice-primarului. În plus, Curtea observă că argumentele Guvernului arată că, în fața refuzului reclamantului de a se calma, șeful de post și adjunctul său i-au ordonat reclamantului să înceteze comportamentul turbulent, însă reclamantul a refuzat din nou să se conformeze. Curtea observă că, așa cum s-a stabilit la nivel național, opoziția reclamantului față de ordinul de a se calma și a merge acasă a constat în amenințări și un limbaj grosier la adresa polițiștilor și a angajaților primăriei.

50. Curtea admite că, în aceste împrejurări, ofițerul ar fi fost nevoit să ia măsuri pentru a împiedica alte tulburări și a-l calma pe reclamant. Întrebarea la care trebuie să răspundă Curtea este aceea

dacă folosirea forței a fost în conformitate cu cerințele art. 3 din Convenție.

51. Curtea constată că reclamantul și-a axat plângerea pe ceea ce el a descris ca fiind folosirea nejustificată și jignitoare a cătușelor împotriva sa.

52. Prin urmare, Curtea nu pierde din vedere faptul că timp de cel puțin 1 oră și 45 de minute reclamantul a rămas imobilizat cu cătușe de un copac din curtea postului de poliție. Din declarațiile Guvernului reiese că imobilizarea cu cătușe avea ca scop să îl ajute pe polițist să îl calmeze pe reclamant și să restabilească ordinea. Curtea reamintește că folosirea cătușelor sau a altor mijloace de constrângere nu ridică în general o problemă sub incidența art. 3 din Convenție în cazul în care măsura se impune în legătură cu o privire de libertate legală și nu implică folosirea forței sau expunerea în public peste nivelul considerat necesar într-un mod rezonabil. În această privință, este important să se ia în considerare, de exemplu, pericolul ca o persoană să se ascundă ori să cauzeze vătămări sau daune (a se vedea *Raninen împotriva Finlandei*, 16 decembrie 1997, pct. 56, *Culegere de hotărâri și decizii* 1997-VIII, și *Mathew împotriva Țărilor de Jos*, nr. 24919/03, pct. 180, CEDO 2005). Cu toate acestea, modul în care reclamantului i se aplică măsura în discuție nu ar trebui să depășească pragul nivelului minim de gravitate avut în vedere în jurisprudența Curții întemeiată pe art. 3 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Nevmerzhitsky împotriva Ucrainei*, nr. 54825/00, pct. 94, CEDO 2005-II).

53. Curtea constată că natura publică a tratamentului sau simplul fapt că victima se consideră umilită poate fi un considerent relevant (a se vedea *Tyrer împotriva Regatului Unit*, 25 aprilie 1978, pct. 32, seria A nr. 26, și *Raninen*, citată anterior, pct. 56).

54. În prezenta cauză, Curtea consideră că modul în care reclamantul a fost imobilizat cu cătușe de un copac din curtea postului de poliție situat în centrul satului, deci expus publicului, era de natură să îi cauzeze sentimente de chin și inferioritate în măsură să îl umilească și înjosească peste limita rezonabilă. Mai mult, presa și televiziunea locală, informate despre incident de către un localnic care l-a văzut pe reclamant cu cătușe, au venit și i-au făcut poze, agravând sentimentul de umilire al reclamantului.

55. Curtea observă că reclamantul a susținut că imobilizarea sa cu cătușe nu doar că l-a umilit, ci în plus i-a cauzat o intensă suferință fizică. În această privință, Curtea consideră că imobilizarea cu cătușe a unei persoane în curte, într-o zi rece și umedă de noiembrie, putea cauza o intensă suferință fizică, nu doar unei persoane suferinde de coxartroză, ci și unei persoane sănătoase.

56. În plus, Curtea mai observă că, în conformitate cu art. 36 din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, este interzisă folosirea cătușelor împotriva persoanelor cu semne vădite de invaliditate. Invaliditatea reclamantului era vădită și era cunoscută de către polițiști, primar și vice-primar, care erau prezenți la postul de poliție când reclamantul a fost imobilizat cu cătușe de copac.

57. Prin urmare, Curtea are îndoieli dacă imobilizarea reclamantului cu cătușe în locul respectiv, expus privirii localnicilor aflați în trecere, într-o zi rece și umedă de toamnă târzie, fără a ține seama de starea sa precară de sănătate, pe o durată atât de mare, a fost favorabilă rezultatului dorit și dacă s-a luat în considerare posibilitatea folosirii altor mijloace.

58. Chiar și admitând că reclamantul a refuzat să se conformeze ordinelor polițiștilor de a se calma, Curtea, având în vedere considerentele de mai sus, nu vede pe ce bază autoritățile interne au ajuns la convingerea că forța folosită împotriva reclamantului nu fusese excesivă.

59. Prin urmare, Curtea concluzionează că statul este răspunzător pentru încălcarea art. 3 pe fond ca urmare a tratamentului inuman și degradant la care a fost supus reclamantul.

b) Cu privire la pretinsul caracter deficitar al anchetei

60. Curtea reamintește că, în cazurile în care o persoană formulează o plângere întemeiată că a fost supus unor rele tratamente de către agenții statului, contrar art. 3 din Convenție, respectiva dispoziție, citită în coroborare cu obligația generală a statului prevăzută la art. 1 din Convenție de a recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile definite în Convenție, necesită – pe cale de consecință – realizarea unei anchete efective (a se vedea, printre altele, *Assenov și alții împotriva Bulgariei*, 28 octombrie 1998, pct. 102, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-VIII).

61. Obligația efectuării unei anchete este o obligație de mijloace; nu orice anchetă ar trebui să ajungă automat la un rezultat care coincide cu versiunea reclamantului asupra evenimentelor. Cu toate acestea, ancheta ar trebui în principiu să fie în măsură să conducă la stabilirea faptelor cauzei și, dacă alegațiile se dovedesc adevărate, la identificarea și pedepsirea persoanelor răspunzătoare (a se vedea *Paul și Audrey Edwards împotriva Regatului Unit*, nr. 46477/99, pct. 71, CEDO 2002-II, și *Mahmut Kaya împotriva Turciei*, nr. 22535/93, pct. 124, CEDO 2000-III).

62. O anchetă asupra unor acuzații „întemeiate” de rele tratamente trebuie să fie amănunțită. Asta înseamnă că autoritățile trebuie să facă eforturi serioase să afle ce s-a întâmplat și să nu se bazeze pe concluzii pripite sau nefondate ca să încheie ancheta sau ca bază pentru deciziile lor (a se vedea

Assenov, citată anterior, pct. 103).

63. În baza probelor aflate la dosarul prezentei cauze, Curtea a constatat că statul pârât este răspunzător, în temeiul art. 3, pentru relele tratamente la care a fost supus reclamantul. Prin urmare, plângerea formulată de reclamant în acest sens este „întemeiată”. Astfel, autoritățile aveau obligația de a efectua o anchetă efectivă asupra împrejurărilor în care reclamantul a fost supus la rele tratamente (a se vedea *Krastanov împotriva Bulgariei*, citată anterior, pct. 58).

64. În această privință, Curtea observă că organele de urmărire penală, care au fost informate de faptul că reclamantul fusese imobilizat cu cătușe, au efectuat o anchetă preliminară care nu a condus la deschiderea procedurii penale împotriva făptașilor. Plângerile reclamantului împotriva refuzului procurorilor de a dispune inițierea procedurii penale au fost examinate și de instanțele interne parcurgându-se două grade de jurisdicție. Acestea au confirmat rezoluțiile parchetului, conform cărora măsurile luate împotriva reclamantului fuseseră legale.

65. În opinia Curții, întrebarea nu este dacă s-a efectuat o anchetă, din moment ce părțile nu contestă existența acesteia, ci mai degrabă dacă a fost efectuată în mod prompt, dacă autoritățile erau hotărâte să identifice și să ia măsurile necesare și dacă acestea considerau necesară urmărirea penală a persoanelor răspunzătoare și, în consecință, dacă ancheta a fost „efectivă”.

66. Fără să ofere detalii despre circumstanțele reale și, aparent, fără să facă o evaluare atentă a faptelor și circumstanțelor specifice incidentului, organele judiciare au ajuns la concluzia că imobilizarea reclamantului cu cătușe a fost legală și necesară. Acestea nu au încercat să obțină explicații pentru faptul că polițistul nu a încercat alte metode pentru calmarea reclamantului, care nu reprezenta o amenințare atât de mare pentru polițiști și funcționarii primăriei încât să justifice asemenea măsuri extreme.

67. Curtea constată câteva discrepanțe în măsură să diminueze caracterul fiabil și efectiv al anchetei. În primul rând, nu s-a efectuat o evaluare amănunțită cu privire la intervalul de timp în care reclamantul a stat imobilizat cu cătușe în curtea postului de poliție. Astfel, deși șeful de post a indicat 20-30 de minute în raportul său, reclamantul și câțiva martori au declarat că acesta a stat imobilizat cu cătușe timp de 2 ore și 45 de minute. Guvernul a recunoscut că reclamantul a stat imobilizat cu cătușe timp de 1 oră și 45 de minute.

68. Mai mult, nu s-a clarificat dacă șeful de post a rămas aproape de reclamant cât timp a stat imobilizat cu cătușe sau dacă reclamantul era singur, iar postul de poliție era închis.

69. Deși șeful de post a menționat, în raportul său din 7 noiembrie 2005, că motivul principal al imobilizării reclamantului cu cătușe era de a-l împiedica să se vatăme singur, nu a fost prezentată nicio probă în acest sens.

70. Mai mult, Curtea observă o abordare selectivă și oarecum inconsecventă față de evaluarea probelor de către organele de cercetare penală. Din deciziile prezentate Curții reiese că autoritățile judiciare și-au bazat concluziile în principal pe raportul întocmit de șeful de post imediat după incident și pe declarațiile date de către polițiști și de către primar, care au fost implicați în incident.

71. Având în vedere deficiențele sus-menționate imputabile autorităților române, Curtea constată că ancheta asupra acuzațiilor reclamantului privind relele tratamente nu a fost amănunțită, adecvată sau efectivă. Prin urmare, a fost încălcat art. 3 din Convenție sub aspect procedural.

II. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

72. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciu

73. Reclamantul a solicitat 50 000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material și 700 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

74. Guvernul a declarat că reclamantul nu a prezentat probe concludente privind fondul cauzei. Prin urmare, Guvernul a concluzionat că reclamantul nu a dovedit existența unui prejudiciu material și moral.

75. Curtea respinge capătul de cerere cu titlu de prejudiciu material deoarece reclamantul nu a prezentat documente justificative. Pe de altă parte, având în vedere constatările privind capătul de cerere întemeiat de reclamant pe art. 3 din Convenție, Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral care nu poate fi reparat suficient prin constatarea încălcării drepturilor sale prevăzute de Convenție.

76. Pentru motivele menționate anterior, având în vedere circumstanțele specifice prezentei cauze și jurisprudența derivată din cauze similare, pronunțându-se în echitate, Curtea acordă 10 000 EUR cu acest titlu, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

B. Cheltuieli de judecată

77. Reclamantul nu a solicitat rambursarea cheltuielilor de judecată.

C. Dobânzi moratorii

78. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive,
în unanimitate,
CURTEA,

1. declară cererea inadmisibilă;
2. hotărăște că a fost încălcat art. 3 din Convenție în ceea ce privește imobilizarea reclamantului cu cătușe în curtea postului de poliție;
3. hotărăște că a fost încălcat art. 3 din Convenție în ceea ce privește neefectuarea unei anchete amănunțite, adecvate și efective;
4. hotărăște
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 10 000 EUR (zece mii de euro), care trebuie convertită în lei românești la rata de schimb aplicabilă la data plății, pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
 - (b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
5. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 27 septembrie 2011, în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulament.

PREȘEDINTE,
JOSEP CASADEVALL

Grefier,
Santiago Quesada